

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

Karadağ'da Değişen Vergi Sistemi ve İkamet İzni Süreçleri

Erdal KARAÖMEROĞLU

Podgoritsa Ticaret Müşaviri

05 NİSAN 2022

Ekonomik Görünüm

Makroekonomik Veriler

Konu	2020	2021
GSYİH (cari fiyatlarla- milyar €)	4,1	1,3 (4. çeyrek)
Büyüme oranı (%)	% -15,32	% 8,2 (4. çeyrek)
Kişi Başına GSYİH (€)	6.364	8.000 (Tahmin)
Enflasyon oranı (%)	% -0,24	% 2,4
İşsizlik oranı (%)	% 17,9	% 16,6
İhracat (milyon €)	365,9	437,6
İthalat (milyar €)	2,103	2,504
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon €)	663.046	898.417
Asgari Ücret (Avro)	222	222-250 (2022-450)

2021 Ekonomi Politika ve Uygulamaları

- Turizmde canlanma (2019 seviyesinin % 65'i hedef)
- GSYİH'da artış 2021 büyüme beklentisi %13-14; Dünya Bankası öngörüsü %10,8
- İşsizlik seviyesi tüm sektörlerde devam etti (%16,6)
- İhracatta artış kaydedildi
- İthalattaki artış daha ılımlı oldu
- E-Fiskalizasyon uygulaması
- Yatırım harcamaları ile kamu mal ve hizmet alımlarında azalma-kamu gelirlerinde artış

2021 Ekonomi Politika ve Uygulamaları

- 750 milyon Avroluk Eurobond ihracı (Aralık 2020) - Finansman baskısı azaltıldı
- Bar - Boljare otoyolu kredi ödemesi başladı
- Kredi için Hedging (riskten korunma anlaşması) yapıldı (Temmuz/2021) - Faiz oranı Dolar % 2'den, Avro % 0,88'e dönüştürüldü
- Haziran ve Temmuz aylarında bütçe fazlası - Toplam Bütçe açığı % 3'e indi
- Kamu borcunun 2020'de GSYİH'nin %105'i - 2021'de % 88'e düşmesi hedeflendi

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

2021 Ekonomi Politika ve Uygulamaları

- Kamu ve Özel Diyalog İçin Rekabet Edebilirlik Konseyi kuruldu
- Uygun koşullarda finansmana erişim için Karadağ Kredi Garanti Fonu hazırlıkları yapılmakta
- Kadın girişimciliği stratejisi hazırlandı
- Air Montenegro kuruluşu gerçekleşti
- Devlete ait işletmeler için Montenegro Works Company kuruldu

2021 Ekonomi Politika ve Uygulamaları

- Gençlik Programı hazırlandı
- Okul öncesi çocuklar için Evrensel Çocuk Yardımına başlandı
- Karadağ İstihdam Kurumunda Dijitalleşme yapıldı
- Resmi tatillere ilave yapıldı (20 Eylül Ekolojik Devlet Günü, 13 Kasım Petar Petrovi Njegoş'un Doğum Günü)
- Sosyal Konsey tarafından desteklenen **EUROPE NOW!** Programı kabul edildi

Europe Now!

- Vergi ve sigorta sistemindeki değişiklikleri de içeren 2022 yılı başında uygulamaya konulan kapsamlı bir program
- Programın hedefleri:
 - Tüm vatandaşların yaşam standartlarını yükseltmek,
 - İş ve yatırım ortamını iyileştirmek,
 - İşgücü piyasasındaki ‘gölge ekonomiyi’ azaltmak,
 - Daha sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme modelini teşvik etmek.

Kişisel Gelir Vergisi

- %9'luk vergi oranından Kademeli Vergi Oranına geçiş
- İlk 700 Avro (Brüt) muaf
- 700,01 Avro ile 1.000 Avro arasında % 9
- 1.000.01 Avro üzerindeki tutar için % 15
- Bağımsız faaliyetlerden elde edilen gelir için 8.400.01 – 12.000 arası %9; 12.001 üzeri %15
- Mülkiyet, sermaye kazançları, spor faaliyetleri, telif hakları vb. kazançlar için %15

Kurumlar Gelir Vergisi

- %9'luk vergi oranından Kademeli Vergi Oranına geçiş
- 100.000 Avro'ya kadar %9
- 100.000,01 ile 1.500.000 Avro arasında %12
- 1.500.000,01 Avro üzerindeki tutar için %15
- %9'luk vergi oranıyla bölgenin en düşük vergi oranına sahip ülke pozisyonunu, küçük ve orta ölçekli işletmeler için korumaya devam etmekte

Zorunlu Sosyal Güvenlik Katkıları

- Çalışan için %8,5, işveren için %2,3 oranındaki Zorunlu Sosyal Güvenlik (Sağlık) katkısı kaldırıldı
- Çalışan tarafından ödenenler: Emeklilik ve Sakatlık Sigorta Primi: %15, İşsizlik sigortası: %0,5
- İşveren tarafından ödenenler: Emeklilik ve Sakatlık Sigorta Primi: %5,5, İşsizlik Sigortası: %0,5, İşçi Fonu: %0,2, Belediye Vergisi (ek vergi) %15 (Podgorica ve Cetinje), diğer belediyeler için %13, Ticaret Odasına Ödenen: %3, Sakatlık Fonu: %2
- İşletmeler üzerindeki %2,3'lük ile çalışan üzerindeki %8,5'lik sigorta yükü kalkmış oldu

Asgari Ücret ve Kişisel Gelir Etkisi

- Asgari ücret 250 Avro'dan net 450 Avro'ya yükseldi
- Kademeli Kişisel Gelir Vergisine geçiş ile kişisel gelirin ilk 700 Avroluk kısmına vergi muafiyeti
- Çalışan Sağlık Sigortası primi kaldırıldı
- Sonuç olarak aylık ortalama net ücretin 530 Avro'dan 700 Avro'ya yükselmesi hedeflendi

Diğer Vergi Politikası Önlemleri

- Tütün ve tütün ürünlerinde, alkol ve alkollü içeceklerde, şekerle tatlandırılmış içeceklerde ÖTV artışı
- Beyan edilmemiş gelirin vergilendirilmesi
- Kayıt dışı ekonominin bastırılması ve daha verimli kontrol sistemi
- Şans oyunlarını düzenleyen yeni yasa
- Şirketler için nakit çekme vergisi kanunu
- Vergi alacaklarının yeniden yapılandırılması vb. önlemlerle gelirlerin artırılması

Bütçe Üzerindeki Etkisi

- Kurumlar Gelir Vergisi dışında gelir getirici önlemler-asgari ücretin artırılması- verginin düşürülmesi, emek üzerindeki yük ve aşamalı kişisel gelir vergisinin getirilmesi ile Bütçe gelirleri üzerindeki etkisi 2022 yılı için **- 23 milyon Avro**
- Asgari veya ortalama (brüt) maaş ve diğer harcama kategorilerinin mutabakatı ile gider üzerindeki etkisi **12,3 Milyon Avro**
- Bütçe dengesi üzerindeki statik etkisi **- 35,3 milyon Avro** olarak hesaplandı (2023 gelir artışı ile negatif etkinin azalması)

Programın Genel Etkileri Tahminler-Beklentiler

- Kişisel gelirlerde yükselme
- Tüketimde artış
- Kredi kullanım oranında artış
- Ekonominin canlanması
- Yüksek asgari ücret sebebiyle kayıt dışı istihdamda artış ihtimali
- Bütçe gelirlerinde azalış (2023 yılından sonra artış)
- Bütçe giderlerinde artış
- Artan işgücü maliyetleri sebebiyle rekabet gücünün olumsuz etkilenme ihtimali
- Sağlık Sigortası Fonu'nun kalkmasıyla kamu maliyesinde zorlanma ihtimali,
- Vergi yükünde artış
- Zorunlu Sigorta Priminde azalış
- Sıkı vergi ve sigorta denetimleri

Programın Genel Etkileri – Tahmin ve Beklentiler

- 2022 ve 2023'te turizmde tam bir toparlanma
- 2022 %5,6, 2023 %4,8 büyüme beklentisi (Dünya Bankası)
- 2022'de yatırımların nispeten daha yavaş sürmesi ve artması
- Enerji sektörü de dahil yatırımların 2023'te büyümesi
- Borçların azaltılarak vergi gelirlerindeki artış ve ekonomik canlanma ile 2023 yılında mali dengenin fazlaya dönüşmesi
- 2022, 2023'te yaklaşık 500 milyon Avroluk borç ödemesi sebebiyle kamu borcunun düşürülmesi
- İthalata bağlı otoyolun tamamlanması - turizmdeki canlanma - ihracat artışı ile cari açığın 2023'te %9,5'a düşürülmesi (Dünya Bankası)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Ekonomik Vatandaşlık Programı

- 2019-2021 yılları arası 3 yıl süreli ve maksimum 2000 başvuru
- Süre 31 Aralık 2022 tarihine kadar uzatıldı (31 Aralık 2021 tarihli Karadağ Resmi Gazetesi)
- Hibe + Yatırım esaslı
- Başvuru başına 100.000 + 100.000 Avro (Bölgesel Kalkınma ve İnnovasyon Fonu) Hibe
- Podgorica ve kıyı bölgeleri için 450.000 Avro
- Podgorica hariç kuzey ve orta bölgesi için 250.000 Avro

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Kabul Yoluyla Vatandaşlık

- Vatandaşlığa Geçiş Koşullarını Belirleme Kriterleri Kararında Değişiklik (11 Şubat 2022 tarihli Karadağ Resmi Gazetesi)
- Karara göre “belirsiz bir süre kalmak (daimi ikamet)” şartı, “onaylı daimi ikamet ve/veya onaylı geçici ikamet” şekline dönüştürülmüştür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

T.C. PODGORİTSA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İletişim

Tel: +382 20 648 148

IP: +90 312 204 80 38

E-posta: podgoritsa@ticaret.gov.tr

MÜŞAVİRE DANIŞIN

<https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr>

<https://kolaydestek.gov.tr/>

KOLAY İHRACAT

<https://www.kolayihracat.gov.tr>